

אשר ביתנסקי:

„ביריד הספרים בקאהיר מתעניינים בנו כקוריוז!“

אלונה פרנקל:

„למה שפקיד יחליט איך יקראו לאדם?“

בני דונייחיא:

„לצו של בית־הדין הרבני אין שיניים!“

גם השנה משתתפת ישראל ביריד־הספרים בקאהיר, וגם השנה היא גורמת למהומות בזעיר־אנפין. האם המוֹלֵים והסופרים מתייחסים ליריד בקאהיר כמו לכל הירידים האחרים בעולם – כלומר, כמקום לעשות בו עיסוק – או שההשתתפות בו היא יותר מעין הצהרת, אנחנו כאן! את שאלתי היפנית למוֹלֵ אשר ביתנסקי, שהשתתף ביריד הזה בשנה שעברה, והשנה רק שלח לשם ספרים. בעיקרון, זה באמת רק, אנחנו כאן! כך היה בעבר וכך זה גם היום.

● **ובכל זאת, כשמציבים רוכן ועליו ספרים, אנשים באים ומתעניינים**
באם ומתעניינים כקוריוז. אף אחד לא הזמין אצלנו אפילו ספר אחד.

● **איזה ספרים שלחת הפעם?**
בעיקר סיפורי־ילדים וספרים הנוגעים למיורח התיכון. אבל כולם כעברית.

● **למה לא נסעת לשם גם השנה?**
את הטיול שלי במצרים כבר עשיתי מזמן, והספרים ששלחתי הם מספיק טובים בשביל ההצהרה. אנחנו כאן! יותר מזה, ממילא לא יצא מכך.

את הבעיות של העולים החדשים יכולים להבין עד הסוף רק אותם שהיו בעצמם עולים חדשים. מחברת סיפורי הילדים אלונה פרנקל חושבת, שאחד הדברים הכי־עצובים והכי־מכאיבים, הוא החלפת השמות המקוריים של המדבגרים והילדים לשמות עבריים. אני, שנולדתי בשם שאני נושאת עד היום, לא בדיוק הבנתי למה זה עצוב כל־כך, וביקשתי ממנה הסבר.

זה פשוט עצוב נורא. אני אומרת לך את זה מנסיון אישי. הפעם הראשונה שהחליפו לי את השם, היתה כאשר הגניבו אותי לצר הארי, לפני היסול הגטו, כפולין, בזמן מילחמת־העולם השנייה. שמי המקורי הוא אילונה, אבל חשבו שזה שם יהודי מדי, והחליפו לי לאירנה. הבנתי שזה נעשה כדי להציל את חיי אחר־כך עלינו ארצה, וביום־הלימודים הראשון שלי בבית־הספר ניגש אלי המנהל אליהו ושאל אותי מה שמי. בשימחה עצומה חזרתי לשמי המקורי ואמרתי לו: שמי, אילונה! אצלנו אין שם כזה! ענה המנהל, אצלנו תהיי אילונה. חשבתי שלעלות ארצה זו כנראה איזו וריאציה על השואה.

● **בבר היות ילדה גדולה, למה לא התנגדת?**
כי ילדים מחונכים היטב לא מתנגדים. לא ידעתי בכלל, שלילדים יש זכויות. אבל, מעולם לא הרגשתי נוח עם השם הזה.

● **היום קוראים לך אלונה. מה קרה לאילנה?**
החלפת השם מס' 3 שלי היתה כשהתגייסתי לצבא, ומישהו לא שמע שאמרתי אילנה והוא רשם אלונה. לא היה לי כוח להסתבך עם הביורוקרטיה, וממילא לא נתנו לי לשאת את שמי המקורי, אז ויתרתי. עד היום אני אלונה, בעצם כגלגל חירש אחד בצבא.

● **מהצורה שאת מדברת על זה, אני לא רואה שהיתה לך טראומה גדולה מהעניין. למה בעצם לא להחליף שם שקשה לזכור וקשה לבטא בארץ, בשם אחר?**
השם הוא חלק מהארס. אם השם יפריע לך, הוא זכאי להחליף אותו למה שהוא רוצה. אבל אני באמת לא מבינה למה פקידים למיניהם יחליטו בשביל אדם איזה שם יהיה לו במשך כל חייו.

בשבוע שעבר התפרסמה ידיעה על תעשיין, שחוייב עלידי בית־הדין הרבני לעזוב את אהובתו ולחזור לחיות עם אשתו. אם לא יעשה כן, נאמר בדיעה, הוא צפוי למאסר על ביזיון בית־המישפט.

שאלתי את המישפטן בני דונייחיא, שעיסוקו הוא דיני אישות ומישפחה: האם יכול בית־הדין הרבני להכריח אדם לחיות את חייו עם מי שהוא לא רוצה?

למעשה, לא. לבית־הדין הרבני יש סמכות עקרונית לתת צווים שונים לבקשות שלום־בית, אבל הצווים הם בבחינת הכרעות. אין להם שיניים. בומנו היתה פסיקה של בית־הדין הרבני, שאסרה על גבר להיפגש עם פילגשו, אבל בג"ץ פסל את הצו וקבע, שאין לבית־הדין הרבני סמכות לאסור על בעל להיפגש עם אהובתו, או עם כל אחד אחר.

● **כלומר, מה צריך היום לעשות הגבר שדיברו עליו בדיעה?**
הוא יכול מייד לפנות לבג"ץ, והוא יכול גם להמשיך לגור עם מי שהוא רוצה ולחכות שאשתו תנקוט הליך, ואז ללכת לבג"ץ. ברור לי, שהחלטה כזאת לא תעמוד במבחנו של בג"ץ.